

บทที่ ๓ การวิเคราะห์โครงการ

ความเป็นไปได้ของโครงการ

จากนโยบายของกรมพินิจฯ ในการบำบัด แก้ไขและเตรียมความพร้อมก่อนกลับสู่สังคมของผู้กระทำความผิด ให้ได้รับการเยียวยา และเปิดโอกาสให้ครอบครัวและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดแก้ไข รวมทั้งจากความต้องการของชุมชนที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และภายในชุมชนยังไม่มีวัดอยู่ในชุมชน ด้วยเนื้อที่กำลังฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในชุมชน ไม่เอื้อต่อการให้สร้างวัดได้ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ดังนั้นเมื่อสถานพินิจฯ ที่มีรายได้จากภาครัฐ มีกำลังเพียงพอต่อการสนับสนุนเป็นผู้อุปถัมภ์หลัก ในการให้งบประมาณทำโครงการวัดพินิจธรรมสถาน ซึ่งจะได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการช่วยอบรมบำบัดฟื้นฟู สภาพจิตใจ และเตรียมความพร้อมของเด็กและเยาวชน อีกทั้งยังสามารถดึงชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดแก้ไข และเปิดโอกาสให้มีการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ ในจังหวัดเช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนา รวมถึงการจัดทอดผ้าป่า ทอดกฐิน ร้อยไรจากประชาชนผู้มีกำลังศรัทธา เพื่อให้ประชาชนและสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งโครงการวัดพินิจธรรมสถาน

การวิเคราะห์กิจกรรมและองค์ประกอบโครงการ

โครงการเป็นโครงการเพื่อให้เด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ได้รับการอบรม บำบัดฟื้นฟูสภาพจิตใจที่เหมาะสมจากการศึกษาพระธรรมและปฏิบัติธรรม รวมทั้งเป็นโครงการเพื่อสาธารณประโยชน์ ร่วมกิจกรรมในชุมชนส่งเสริมให้ประชาชนได้ศึกษาพระธรรม และปฏิบัติธรรม เพื่อกล่อมเกล่าจิตใจ และฝึกการปฏิบัติธรรม วิปัสสนากรรมฐาน โดยมีลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของโครงการ คือ

๑. กิจกรรมของโครงการ สามารถแบ่งได้ ๒ ลักษณะตามประเภทของผู้ใช้สอย คือ

๑.๑ กิจกรรมของสงฆ์

๑.๑.๑ กิจกรรมในการประกอบศาสนพิธี

๑.๑.๒ กิจกรรมในการอบรม การปฏิบัติธรรม วิปัสสนากรรมฐาน

๑.๒ กิจกรรมของฆราวาส

๑.๒.๑ กิจกรรมการอบรม บำบัด พื้นฟูสภาพจิตใจ

๑.๒.๒ กิจกรรมการอบรม วิชาชีพทางการเกษตรชีวภาพ และหัตถกรรม

พื้นบ้าน

๑.๒.๓ กิจกรรมในการปฏิบัติศาสนพิธี

จากกิจกรรมตามประเภทผู้ใช้สามารถแบ่งเป็นพื้นที่ใช้สอยได้ ๓ ส่วน

๑. พื้นที่ส่วนพุทธสถาน

๒. พื้นที่ส่วนธรรมสถาน

๓. พื้นที่ส่วนอาชีวะสถาน

รายละเอียดของการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอย ดังนี้

๑. พื้นที่ส่วนพุทธสถาน สามารถแบ่งได้ ๒ เขตคือ

๑.๑ พื้นที่เขตพุทธาวาส หมายถึงขอบเขตบริเวณส่วนที่สำคัญที่สุดของวัด

ที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เป็นเหมือนสัญลักษณ์แห่งสถานที่ประทับขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น เพราะคำว่าพุทธาวาส มีความหมายโดยตรงอยู่แล้วว่าเป็น สถานที่ประทับของพระพุทธเจ้า (พุทธาวาสะ พุทธะ+อาวาส) แนวความคิดในการใช้คำเพื่อให้มีความหมายเช่นนี้ก็เพราะต้องการให้พื้นที่ดังกล่าว เป็นเขตแดนศักดิ์สิทธิ์ที่เหมือนมีพระพุทธรองค์สถิตอยู่เพื่อเป็นประธาน ณ ที่นั้น ด้วยเหตุนี้เองเขตพุทธาวาส จึงมักประกอบด้วยสถาปัตยกรรมหลักสำคัญๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับพระพุทธรองค์ และพิธีกรรมต่างๆ^๑

๑.๒ พื้นที่เขตสังฆาวาส หมายถึงขอบเขตบริเวณพื้นที่ส่วนหนึ่งของวัดที่

กำหนดไว้ให้เป็นที่อยู่ อาศัยของพระภิกษุสงฆ์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวเนื่องกับพิธีกรรมหรือพิธีการใดทางศาสนาโดยตรง คำว่า สังฆาวาส มาจาก สงฆ์+อาวาส แปลว่าที่อยู่แห่งหมู่สงฆ์ พื้นที่บริเวณนี้จึงมักมีขอบเขตที่มิดชิด และประกอบไปด้วย อาคารสถานที่สัมพันธ์เฉพาะกับกิจกรรมและวัตรปฏิบัติที่เป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิตของเพศสมณะเท่านั้น^๒

๒. พื้นที่ส่วนธรรมสถาน ส่วนอบรมปฏิบัติธรรม เป็นพื้นที่ใช้ในการบรรยายอบรมธรรม สนทนาปัญหาธรรมต่างๆ และการปฏิบัติธรรม เป็นประจำทุกวันอาทิตย์และวันสำคัญทาง

^๑สมคิด จิระทัศนกุล, วัด : พุทธศาสนสถาปัตยกรรมไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๗), ๒๗.

^๒เรื่องเดียวกัน, ๓๒.

ศาสนา โดยมีการจัดช่วงเวลาพิเศษสำหรับเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจ ในช่วงบ่ายของทุกๆ วัน และในกรณีที่ในวันสำคัญทางศาสนาได้เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมกันในการทำกิจกรรม เพราะโดยปกติในวันธรรมดา ที่ไม่ใช่วันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ จะมีผู้ที่มาทำบุญปฏิบัติธรรมมีไม่มากนัก โดยส่วนมากเป็นผู้ที่มีอายุเลยวัยกลางคนมีเวลาเพียงพอในการทำวัตรปฏิบัติของทางศาสนา

๓. พื้นที่ส่วนอาชีวะสถาน เป็นพื้นที่ใช้ในการฝึกอบรม ปฏิบัติวิชาชีพทางการเกษตรและทางหัตถกรรมพื้นบ้านต่างๆ เพื่อการประกอบสัมมาอาชีวะ ทั้งของเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจและผู้สนใจในการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อการสร้างบุคลากรให้มีความรู้ทั้งทางด้านการเกษตรชีวภาพและการสืบทอดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน อีกทั้งสามารถประกอบเป็นสัมมาอาชีวะหารายได้เสริมแก่ครอบครัวและตนเองได้ และในการฝึกสัมมาอาชีวะนั้นยังถือว่าเป็นการปฏิบัติธรรมในด้านหนึ่งได้ด้วย เมื่อมีสติและสมาธิในการทำงานนั้นเป็นการฝึกปฏิบัติธรรมขั้นพื้นฐานในเรื่องการมีสติ สมาธิ กำหนดรู้ถึงการทำงานที่กำลังกระทำอยู่และการทำงานอย่างรู้เท่าทัน ดังเช่น ท่านพุทธทาสได้แสดงพระธรรมเทศนาเรื่องการทำงานคือการปฏิบัติธรรมได้กล่าวถึง การทำงานกับการปฏิบัติธรรมตามอรรถกถาในหนังสือวิสุทธิมรรค หรืออรรถกถา ถือว่าการทำงานเป็น ปลิโพธิ์ คือเป็นอุปสรรคหรือเครื่องหน่วงเหนี่ยว ชัดขวางทำให้ล่าช้าแก่การปฏิบัติธรรม แต่หากต้องการให้การทำงานเป็นการปฏิบัติธรรมก็สามารถทำได้ โดยมีแนวความคิดในการทำงานให้ถูกที่ถูกทางก็ถือเป็นการปฏิบัติธรรม ซึ่งมีอยู่หลายแนวทางดังเช่น การทำงานเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง (หฐถะโยคะ) ถือเป็นลักษณะเริ่มแรกตั้งแต่เตรียมพร้อมร่างกายให้แข็งแรง การทำงานเพื่อผู้อื่น (กัมมะโยคะ) โดยหากการทำงานนั้นผลิตผลออกมาไม่นำเอามาเป็นประโยชน์แก่ตนเอง ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ไม่ต้องการอะไรตอบแทน ไม่มีการทำเพื่อแลกเปลี่ยน และที่สำคัญคือไม่หวังได้รับคำชม การทำงานสามารถวัดระดับได้ ๓ ระดับ คือ

๑. ระดับ หนึ่ง ทำเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง

๒. ระดับ สอง ทำเพื่อเสียสละความเห็นแก่ตัว

๓. ระดับ สาม ทำเพื่อต่อสู้กิเลสและวัดระดับตัวเองในการต่อสู้กิเลสที่ละเอียดยิ่งขึ้นไป ในการทำงานเพื่อต่อสู้กิเลส ทำให้เกิดการเรียนรู้จริงเป็นการทดสอบที่ตาเห็นรูปหูฟังเสียง จมูกได้กลิ่น ฯลฯ ให้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง กับสัมผัสต่างๆ แล้วเกิดอะไรขึ้นในใจของตานั้น คือให้มีเรื่องมากระทบ ทำให้เกิดความเกลียดความอดทนระอาใจเป็นเรื่องธรรมดา เมื่อเข้าใจบุคคลที่สอง ที่สาม ที่สี่ ฯลฯ นี้ นิสัยที่จะเด่นกว่าคนอื่น จะดีกว่าคนอื่นนั้น ย่อมมีการแสดงออกมาที่ก่อนหน้านี้เก็บไว้ เดี่ยวนี้ก็แสดงออกมา และถ้าควบคุมไม่ดี มันก็มากขึ้นไปอีก มันจะเจริญงอกงามยิ่งขึ้นไปอีก นี่เป็นตัวอย่างเท่านั้น ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการทำลงไปอย่างจริงๆ กับการที่ล่ำฟังแต่

คิดๆ เองนั้นมันต่างกันมาก จนกว่าจะลองเข้าจริงๆ จึงจะรู้ว่าทนได้หรือไม่ได้ หากมองในแง่หนึ่งก็เป็นอุปสรรคแก่การปฏิบัติธรรม แต่ถ้ามองในอีกแง่หนึ่งที่กลับกัน ก็เป็นการต่อสู้เพื่อการปฏิบัติธรรม อนึ่งการทำงานนี้ทำให้เหนื่อย ให้ลำบากมันจึงเป็นเครื่องทดลอง ทดสอบ เพราะการงานและผลของงานมันเป็นโยคะ และมันเป็นการศึกษาเรื่องตัวกู ของกู เรื่องการทำลายตัวกู ของกู นี่เป็นตัวปฏิบัติธรรมแท้ และอย่างสูงสุดด้วย การงานคือการปฏิบัติธรรมนี้เป็นหลักที่ถูกต้องที่สุด เหมาะสมที่สุด แล้วก็ไม่เสียหายทั้งทางโลกและทางธรรมเพียงแต่ต้องระวังให้ดีๆ เท่านั้น ระวังให้ดีๆ แล้วก็มี ความบริสุทธิ์ใจ พลัดไปก็กลับตัวทัน ผิดไปก็กลับตัวทัน เป็นการระมัดระวังให้มาก

กิจกรรมโดยทั่วไปภายในโครงการวัดพินิจธรรมสถาน

๑. กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาและเทศกาลประเพณี ประกอบด้วย วันมาฆบูชา (ขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๓) วันวิสาขบูชา (ขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๖) วันอัฐมีบูชา (แรม ๘ ค่ำเดือน ๖) วันอาฬหบูชา (ขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘) วันเข้าพรรษา (แรม ๑ ค่ำเดือน ๘) ออกพรรษา (ขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๑) วันโกน (ขึ้น ๗ ค่ำ กับ ๑๔ ค่ำ และแรม ๗ ค่ำ กับแรม ๑๔ ค่ำ ของทุกเดือน หรือแรม ๑๓ ค่ำ หากตรงกับเดือนขาด ซึ่งเป็นวันก่อนวัน พระ ๑ วัน) วันพระ หรือวันธรรมสวนะ (ขึ้น ๘ ค่ำ กับ ๑๕ ค่ำ และแรม ๘ ค่ำ กับแรม ๑๕ ค่ำ ของทุกเดือน หากตรงกับเดือนขาดเป็น แรม ๑๔ ค่ำ) และวันสำคัญตามเทศกาลเช่นวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ งานทำบุญทอดกฐิน ทอดผ้าป่า วันสารทเดือนสิบ (งานบุญเดือนสิบเป็นความเชื่อของชนชาวนครราชสีมาว่าเป็นวันรับส่งตายาย เป็นที่รู้จักกันในชื่อของวันชิงเปรตหรือวันรับเปรตส่งเปรต) กำหนดปีละสองครั้ง คือวันแรม ๑ ค่ำเดือน ๑๐ (วันรับตายายหรือวันชิงเปรต) และอีกครั้งในวันแรม ๑๕ ค่ำเดือน ๑๐ (วันส่งตายายหรือวันส่งเปรต) ประเพณีลากพระหรือชักพระ ตรงกับวันแรม ๑ ค่ำเดือน ๑๑ ซึ่งเป็นวันแรกหลังจากวันออกพรรษา

๒. กิจกรรมการอบรมหลักสูตรและการปฏิบัติธรรม เน้นการสอนหลักสูตร หลักปฏิบัติตนให้ตั้งอยู่โดยชอบ ตามหลักองค์มรรค ๘ และการปฏิบัติธรรมเน้นการสอนสมาธิ และการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน การกำหนดช่วงเวลาในการทำสมาธิและเจริญวิปัสสนากรรมฐานตามช่วงกำลังสมาธิของเด็ก ซึ่งมีสมาธิ ตั้งอยู่ประมาณ ครึ่งชั่วโมง เป็นไปเพื่อให้พิจารณาตนเอง รู้จักใช้สติ อย่างรู้เท่าทัน ในการให้การอบรมหลักสูตรแก่เด็กและเยาวชนจากสถานพินิจ จะใช้ช่วงเวลา ๑๓.๐๐ – ๑๔.๐๐ น. ซึ่งในการกำหนดช่วงเวลาดังกล่าว สัมพันธ์กับช่วงเวลาของตารางสอนปัจจุบันภายในสถานพินิจ ที่กำหนดให้ ในช่วงเวลาภาคบ่ายเป็นช่วงของการอบรมและการบำบัต และในช่วงเช้าของวันเป็นกิจกรรมของสถานพินิจในการอบรมด้วยหลักจิตวิทยา และการเข้ากลุ่มประชุมของเด็ก รวมถึงการเรียนการสอนในวิชาสามัญบางวิชาที่สถานพินิจจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมให้กับเด็กและเยาวชน

ตารางที่ ๑ แสดงตารางกิจกรรมประจำวันกลุ่ม ๑๕ วันแรกเริ่ม

วัน/เวลา	๐๘.๓๐ -	๐๙.๐๐ -	๑๐.๓๐ -	๑๒.๐๐ -	๑๓.๐๐ -	๑๔.๓๐ -
	๙.๐๐	๑๐.๓๐	๑๒.๐๐	๑๓.๐๐	๑๔.๓๐	๑๖.๐๐
จันทร์	พอบ้านใหม่อบรม	ปฐมนิเทศ		อาหารกลางวัน	ศิลปะ	พัฒนาฯ
อังคาร		คดี			ปฐมนิเทศ	
พุธ		ฝึกระเบียบ	พลศึกษา		จริยศึกษา	
พฤหัสบดี		ฝึกระเบียบ	พยาบาล		ดนตรีบำบัด	
ศุกร์		ฝึกระเบียบ	ศิลปะ		ชมรม	ครูที่ปรึกษา
เสาร์						
อาทิตย์						

ที่มา : สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดตรัง, "ตารางกิจกรรมประจำวันกลุ่ม ๑๕ วันแรกเริ่ม," กันยายน ๒๕๔๘. (พิมพ์ดีด)

ตารางที่ ๒ แสดงตารางกิจกรรมประจำวันกลุ่ม ๑๕ วันกลุ่มยาเสพติด

วัน/เวลา	๐๘.๓๐ -	๐๙.๐๐ -	๑๐.๓๐ -	๑๒.๐๐ -	๑๓.๐๐ -	๑๔.๓๐ -
	๙.๐๐	๑๐.๓๐	๑๒.๐๐	๑๓.๐๐	๑๔.๓๐	๑๖.๐๐
จันทร์	กลุ่มประชุมเช้า	กิจกรรม	ดนตรี	อาหารกลางวัน	จริยศึกษา	อาชีวบำบัด
อังคาร		จิตบำบัด	วิชาสามัญ		อาชีวบำบัด	
พุธ		กลุ่ม	พลศึกษา		ศิลปะ	พลศึกษา
พฤหัสบดี		กิจกรรม	วิชาสามัญ		จริยศึกษา	พัฒนา
ศุกร์		สุขศึกษา	วิชาสามัญ		ชมรม	ครูที่ปรึกษา
เสาร์						
อาทิตย์						

ที่มา : สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดตรัง, "ตารางกิจกรรมประจำวันกลุ่ม ๑๕ วันกลุ่มยาเสพติด," กันยายน ๒๕๔๘. (พิมพ์ดีด)

ตารางที่ ๓ แสดงตารางกิจกรรมประจำวันกลุ่มเสี่ยง

วัน/เวลา	๐๘.๓๐ -	๐๙.๐๐ -	๑๐.๓๐ -	๑๒.๐๐ -	๑๓.๐๐ -	๑๔.๓๐ -
	๙.๐๐	๑๐.๓๐	๑๒.๐๐	๑๓.๐๐	๑๔.๓๐	๑๖.๐๐
จันทร์	กลุ่มประชุมเช้า	จิตบำบัด	วิชาสามัญ	อาหารกลางวัน	พลศึกษา	พัฒนา
อังคาร		กิจกรรม	ศิลปะ		อาชีวบำบัด	
พุธ		กลุ่ม	พลศึกษา		ดนตรี	วิชาสามัญ
พฤหัสบดี		จิตบำบัด	อาชีวศึกษา		จริยศึกษา	จริยศึกษา
ศุกร์		กิจกรรม	วิชาสามัญ		ชมรม	ครูที่ปรึกษา
เสาร์						
อาทิตย์						

ที่มา : สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดตรัง, "ตารางกิจกรรมประจำวันกลุ่มเสี่ยง," กันยายน ๒๕๔๘. (พิมพ์ดีด)

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนงานนิติศาสตร์

๓. กิจกรรมในการอบรมสัมมนาอาชีวะ เป็นการอบรมการปฏิบัติวิชาชีพ ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านต่างๆ ของชุมชนและชุมชนใกล้เคียง โดยขอความร่วมมือจากชาวบ้านในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง หรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนเองเป็นผู้ให้ความรู้ในการอบรม ในช่วงเวลา ๑๔.๐๐ – ๑๖.๓๐ น. ซึ่งในการกำหนดวันเวลาดังกล่าว สัมพันธ์กับช่วงเวลาของตารางสอนปัจจุบันภายในสถานพินิจ ที่กำหนดให้ ในช่วงเวลาภาคบ่ายเป็นช่วงของการอบรมและการบำบัด

๔. กิจกรรมในการอบรมวิชาชีพการเกษตร นอกจากใช้เวลาอบรมในช่วงเวลา ๑๔.๐๐ – ๑๖.๓๐ น. ที่เป็นช่วงเวลาก่อนการอบรมสัมมนาอาชีวะแล้ว สามารถจัดให้มีเวลาเสริมในการดูแลต้นไม้และพืชผักที่ทำการเพาะปลูกได้ จึงกำหนดให้ใช้เวลาในช่วงเช้าของทุกวัน คือช่วงเวลา ๐๘.๐๐ - ๐๘.๐๐ น. นั้นเป็นช่วงเวลาสำหรับการทำกายบริหารและ ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. นั้นเป็นช่วงเวลาสำหรับการเล่นกีฬา ในการบริหารจัดการสามารถแบ่งกลุ่มในการดูแลต้นไม้และพืชผักที่ได้ทำการเพาะปลูกไว้แล้วได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อส่วนรวมในการจัดการบริหารตามตารางสอนที่ทางสถานพินิจได้จัดไว้แล้ว

กิจกรรมโดยตามลักษณะพฤติกรรมของผู้ใช้สอย

๑. กิจกรรมของสงฆ์ คือการปฏิบัติศาสนพิธี ศีลธรรมพระธรรม การอบรมการ

ปฏิบัติธรรม และการเทศนาสั่งสอนเผยแพร่พระธรรม

๒. กิจกรรมฆราวาส คือการปฏิบัติศาสนพิธี ศึกษาพระธรรม ปฏิบัติธรรม รับฟังเทศนาธรรม มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยการอบรม บำบัด พื้นฟูสภาพจิตใจเด็ก และเยาวชนจากสถานพินิจฯ

๓. กิจกรรมของเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจฯ คือการปฏิบัติศาสนพิธี ศึกษาพระธรรม ปฏิบัติธรรม รับฟังเทศนาธรรม รับการอบรมวิชาชีพต่างๆ รับการอบรม บำบัด พื้นฟูสภาพจิตใจ และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ช่วยพัฒนาทำความสะอาดสถานที่

ลักษณะพฤติกรรมตามช่วงเวลาภายในวัด

๐๔.๐๐ น. - ๐๔.๓๐ น.	ตื่นนอน
๐๔.๓๐ น. - ๐๖.๐๐ น.	สวดมนต์ ศึกษาพระธรรม ปฏิบัติธรรม
๐๖.๐๐ น. - ๐๗.๓๐ น.	บิณฑบาต
๐๗.๓๐ น. - ๐๘.๐๐ น.	ฉันภัตตาหาร เช้า
๐๘.๐๐ น. - ๐๘.๓๐ น.	ทำวัตรเช้า
๐๘.๓๐ น. - ๑๑.๐๐ น.	กิจประจำของสงฆ์
๑๑.๐๐ น. - ๑๓.๐๐ น.	ฉันภัตตาหารเพล
๑๓.๐๐ น. - ๑๗.๓๐ น.	กิจประจำและอื่นๆ ของสงฆ์
๑๗.๓๐ น. - ๑๘.๓๐ น.	ทำวัตรเย็น
๑๘.๓๐ น. - ๒๑.๐๐ น.	ศึกษาพระธรรม ปฏิบัติธรรม
๒๑.๐๐ น. - ๐๔.๐๐ น.	เข้าจำวัด

๒. องค์ประกอบของโครงการ สามารถแบ่งเป็นส่วนๆ ได้ ๓ ส่วน ตามลักษณะกิจกรรม ภายในโครงการ

๒.๑ ส่วนพุทธสถาน ประกอบด้วย ๒ ส่วน

๒.๑.๑ เขตพุทธาวาส ประกอบด้วย พระอุโบสถ พระเจดีย์

พระอุโบสถ เป็นอาคารเฉพาะสำหรับพระภิกษุสงฆ์ ในการประกอบ พิธีกรรม การทำสังฆกรรม โดยคำว่า “อุโบสถ” มีความหมายที่เกี่ยวเนื่องกับทางพระพุทธศาสนา ใน ๔ ลักษณะคือ

๑. หมายถึงวันพระ ซึ่งเป็นวันที่พระสงฆ์และคฤหัสถ์มาประชุม กันเพื่อแสดงธรรมและรับฟังธรรม

๒. หมายถึงการแสดงปาฏิโมกข์ของพระสงฆ์ ตามพระธรรมวินัย
ทุกๆ ๑๕ วัน

๓. หมายถึงการรักษาศีล ๘ ของเหล่า ภรวาสในทุกวันพระ

๔. หมายถึง สถานที่ซึ่งพระสงฆ์ทำสังฆกรรม ร่วมกัน

คำว่า อุโบสถ จึงเป็นการรวมเอาความหมายของพิธีกรรมมาใช้เรียก
สถานที่ ซึ่งใช้ทำพิธีกรรมนั้นๆ และพระอุโบสถจะมีความสัมพันธ์กับสีมา คือเป็นอาคารที่สร้างลง
บนพื้นที่ที่ใช้ทำสังฆกรรม โดยในพระธรรมวินัยจะให้ความสำคัญกับระเบียบ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับ
สีมา อย่างละเอียดต่อมาเมื่อพุทธศาสนาได้เจริญขึ้นและเผยแพร่ไปยังที่ต่างๆ จึงมีผู้บวชมากขึ้น
ตลอดจนเกิดกิจพิธีในทางสังฆกรรมที่จะใช้พื้นที่ในเขตสีมามากขึ้น ความจำเป็นในการสร้าง
อาคารเพื่อสนองประโยชน์ใช้สอยเหล่านั้น ที่จะต้องมีโรงพระอุโบสถ จึงเกิดขึ้นโดยนัยยะนี้^๓

พระเจดีย์ เป็นอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางหลักของวัด หลัก
ประธานของวัดในฐานะที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า หรือในฐานะสื่อสัญลักษณ์
แทนพระศัพัตมญเฐเจ้า^๔

๒.๑.๒ เขตสังฆาวาส หมายถึงขอบเขตบริเวณพื้นที่ส่วนหนึ่งของวัดที่
กำหนดไว้ให้เป็นที่อยู่อาศัยของพระภิกษุสงฆ์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวเนื่อง
กับพิธีการใดทางศาสนาโดยตรง ลักษณะการวางตำแหน่งอาคารในผังเขตสังฆาวาสไม่มีการ
กำหนดที่ตั้งของแต่ละอาคารให้สัมพันธ์กับเรื่องของทิศโดยตรงแต่จะขึ้นกับทิศทางที่เกี่ยวข้อง
ทางเข้าหลักในเขตเป็นเกณฑ์^๕ ภายในเขตสังฆาวาสจึงประกอบด้วย โรงธรรม โรงครัว หอระฆัง
หอกลอง กุฏิ ห้องพัสดุศิษย์วัด และวัจจกุฏิ (เว็จกุฏิ) ห้องพัสดุศิษย์วัด ห้องน้ำ - ห้องสุขา

โรงธรรม มีการใช้ประโยชน์ในทางพระพุทธศาสนาไม่ต่างไปจากศาลา
การเปรียญในภาคกลาง เป็นอาคารอเนกประสงค์ทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างพระภิกษุสงฆ์กับพุทธ
สนิกชน (ชาวบ้าน) รวมถึงการฟังธรรมเทศนา และการปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางศาสนาด้วย ใน
บางขณะก็สามารถใช้เป็นสถานที่เลี้ยงภัตตาหารพระได้ด้วย ในเขตพื้นที่สังฆาวาส จึงมีอาคารโรง
ธรรมสำหรับพุทธสนิกชน

หอระฆัง เป็นอาคารที่ใช้แขวนระฆังสำหรับตีบอกสัญญาณเพื่อให้
พระภิกษุสงฆ์รู้เวลาในการลงทำอุโบสถเช้าและเย็น หรือใช้ตีบอกเวลาสำหรับฉันเพลพร้อมกันที่หอ

^๓สมคิด จิระทัศนกุล, วัด : พุทธศาสนสถาปัตยกรรมไทย, ๖๓ - ๖๔.

^๔เรื่องเดียวกัน, ๒๘.

^๕เรื่องเดียวกัน, ๓๒.

ฉัน ในการวางตำแหน่งที่ตั้งจึงตั้งอยู่ในตำแหน่งที่สามารถส่งสัญญาณให้ทุกๆ กุฏิได้ยินโดยทั่วถึงกัน^๖

กุฏิ เป็นอาคารใช้สำหรับที่พักอาศัยของพระภิกษุสงฆ์สามเณร พระพุทธองค์ทรงกำหนดขนาดของกุฏิขึ้นเพื่อให้เป็นกฎเกณฑ์สำคัญที่พระภิกษุทุกรูปพึงให้ยึดถือปฏิบัติ คือ ภิกษุจะให้ทำกุฏิ อันหาเจ้าของมิได้เฉพาะตนเอง ด้วยอาการขอเอาเอง พึงทำให้ได้ประมาณ...โดยยาว ๑๒ คืบ โดยกว้าง ๗ คืบ ด้วยคืบพระสุคตในร่วมใน (ยาวประมาณ ๓.๐๐ เมตร กว้างประมาณ ๑.๗๕ เมตร) พึงนำภิกษุทั้งหลายไปเพื่อแสดงที่ภิกษุเหล่านั้นพึงแสดงที่อันไม่มีผู้จองไว้ อันหาขานรอบมิได้ หรือไม่นำภิกษุทั้งหลายไปเพื่อแสดงที่ หรือทำให้ล่วงประมาณ เป็นสังฆาทิเสส โดยความหมายก็คือเมื่อพระภิกษุจะทำกุฏิที่อาศัยขึ้นห้ามจับจองที่ทับหรือคาบเกี่ยวกับที่ซึ่งมีผู้จองไว้ก่อน หรือมีกรรมสิทธิ์ในที่นั้นอยู่ต้องเป็นที่ว่างหรือป่า โดยจะต้องมีขานรอบ (พื้นที่โดยรอบพอประมาณเพื่อเว้นไว้แสดงเป็นเขต)^๗

ห้องพัสดุคิษยวัด (ข้าพระ) เป็นอาคารสำหรับให้ฆราวาสได้ใช้พักอาศัยอยู่ภายในวัดเพื่อคอยช่วยอำนวยความสะดวกและแบ่งเบาภารกิจบางประการแก่พระภิกษุสงฆ์และสามเณร อีกทั้งใช้เป็นที่พักอาศัยเพื่อศึกษาธรรม ระเบียบวิธี ข้อปฏิบัติต่างๆ ของสงฆ์สำหรับผู้มีความประสงค์ในการบวชเรียนเพื่อการศึกษาธรรม และปฏิบัติธรรมภายในวัด

วัจจกุฏิ (เว็จกุฏิ) เป็นอาคารใช้สำหรับที่ซบถ่ายของพระภิกษุสงฆ์ในวัด นิยมปลูกเป็นอาคารหลังเดี่ยวโดดๆ มีทั้งชนิดยกพื้นสูงและไม่ยกพื้น^๘

๒.๒ ส่วนธรรมสถาน เป็นพื้นที่สำหรับฝึกอบรมการปฏิบัติธรรม และส่งเสริมเผยแผ่พระธรรม ประกอบด้วย นิทรรคการ พื้นที่ปฏิบัติธรรม สำนักงานเจ้าหน้าที่ และอื่นๆ

๒.๓ ส่วนอาชีวะสถาน เป็นพื้นที่สำหรับฝึกอบรมการปฏิบัติวิชาชีพทางการเกษตรและทางหัตถกรรมพื้นบ้านต่างๆ ประกอบด้วย โรงเรือนเพาะชำ โรงปุ๋ย พื้นที่อบรม และเก็บวัสดุอุปกรณ์

โรงปุ๋ยชีวภาพ เป็นพื้นที่สำหรับกิจกรรมการอบรมทำปุ๋ยชีวภาพและเก็บอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้เกี่ยวกับการเกษตรกรรม

พื้นที่อบรม เป็นพื้นที่สำหรับการอบรมวิชาชีพทางหัตถกรรมพื้นบ้านต่างๆ

^๖สมคิด จิระทัศนกุล, วัด : พุทธศาสนสถาปัตยกรรมไทย, ๑๒๑.

^๗เรื่องเดียวกัน, ๑๔๕.

^๘เรื่องเดียวกัน, ๑๖๕.

การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้สอยโครงการ

การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้สอยจากข้อมูลพื้นฐานด้านความจะเป็น สถิติ และตัวอย่างโครงการใกล้เคียง โดยแยกได้ตามประเภทของผู้ใช้โครงการ คือ

๑. พระสงฆ์และสามเณร ในจังหวัดตรังมี ๑๖๕ วัด มีพระสงฆ์และสามเณรอยู่ ๑,๐๕๐ รูป^๙ เฉลี่ยแล้วจะมีพระสงฆ์และสามเณร ๗ รูปต่อวัด แต่ในกรณีโครงการวัดพินิจธรรมสถาน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจโดยตรง เป็นโอกาสให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นสามารถบวชสามเณรได้ในกรณีที่เด็กและเยาวชนมีความประพฤติดี และมีความประสงค์จะบวชในช่วงก่อนถูกปล่อยตัวออกจากสถานพินิจ หรือเด็กและเยาวชนที่ถูกปล่อยตัวออกจากสถานพินิจแล้ว มีความประสงค์จะบวชเรียน เพื่อศึกษาหลักพระธรรมให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงมีจำนวนพระสงฆ์และสามเณรโดยทั่วไป ๗ รูป และมีสามเณรที่มาจากความประสงค์ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ ในอัตรา ๑ ต่อ ๑ เพื่อการดูแลได้อย่างทั่วถึง ฉะนั้นจึงเตรียมจำนวนของพระสงฆ์และสามเณรไว้ประมาณ ๑๔ รูป

๒. ข้าราชการบุคคลทั่วไป ในจังหวัดตรังมีประชากรผู้นับถือศาสนาพุทธ ๔๖๒,๖๓๓ คน^{๑๐} มีวัดอยู่ ๑๖๕ วัด^{๑๑} เมื่อเฉลี่ยแล้วจะมีประชากรประมาณ ๒,๘๐๔ คนต่อวัด ซึ่งจะเห็นได้ว่าอัตราส่วนของประชากรต่อวัดไม่เพียงพอ โครงการวัดพินิจธรรมสถานช่วยรองรับภารกิจของวัดที่มีอยู่ในปัจจุบันได้ส่วนหนึ่งเท่านั้น ตามศักยภาพความสามารถของวัด จากจำนวนพระสงฆ์และสามเณร ๑๔ รูป ต่ออัตราส่วนของฆราวาสประมาณ ๑ ต่อ ๑๐ คน จึงสามารถรองรับจำนวนฆราวาสได้ประมาณ ๑๔๐ คนต่อวัน และจากพฤติกรรมโดยทั่วไปในวันธรรมดามีฆราวาสเข้าวัดเพื่อปฏิบัติศาสนกิจโดยทั่วไปประมาณ ๓๐ - ๔๐ คนต่อวัน ฉะนั้นจึงเตรียมจำนวนของฆราวาสมากที่สุดประมาณ ๑๔๐ คนต่อวัน

ลูกศิษย์วัด (ข้าพระ) วิเคราะห์จากจำนวนพระสงฆ์และสามเณร ๑๔ รูป ต่ออัตราส่วนของลูกศิษย์วัด (ข้าพระ) ประมาณ ๒ ต่อ ๑ จึงเตรียมจำนวนของลูกศิษย์วัด (ข้าพระ) ไว้ประมาณ ๗ คน

๓. เด็กและเยาวชนจากสถานพินิจฯ ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ จังหวัดตรัง มีจำนวน ๒๒ คน จากสถิติสูงสุดในการรับดูแลและควบคุมเด็กและเยาวชนจำนวน ๖๕ คน

^๙จังหวัดและคณะกรรมการจังหวัด, วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดตรัง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔), ๓๕.

^{๑๐}เรื่องเดียวกัน.

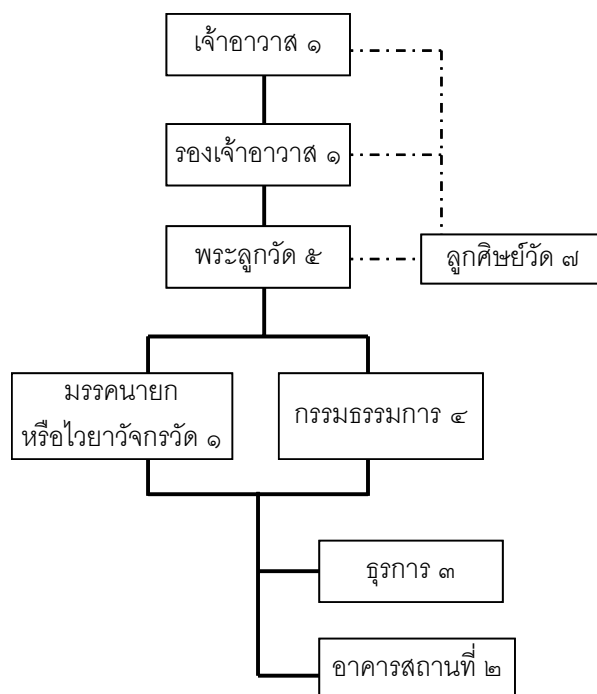
และในการนำเด็กและเยาวชน ออกนอกสถานพินิจฯ จึงจำเป็นต้องมีผู้ดูแลหรือผู้ควบคุมในอัตรา เด็กและเยาวชน ๕ คนต่อเจ้าหน้าที่ควบคุม ๑ คน ซึ่งเป็นไปตามอัตราที่เหมาะสมของกรมพินิจ จากสถิติเด็กและเยาวชนสูงสุด ๖๕ คน จึงต้องมีผู้ควบคุมประมาณ ๑๓ คน รวมถึงให้มี นักจิตวิทยา ๒ คน และนักอบรมบำบัดอีก ๒ คน ในการออกนอกพื้นที่ควบคุมเพื่อประโยชน์ของ การสังเกตและควบคุมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ซึ่งจะมีผลต่อการพิจารณาประเมินลักษณะ ของพฤติกรรมและจิตใจของเด็กและเยาวชนแต่ละคน (ศึกษาเฉพาะราย) ฉะนั้นจึงเตรียมจำนวน ของเด็กและเยาวชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ควบคุม นักจิตวิทยา และนักอบรมบำบัด ประมาณ ๘๒ คน

๔. บุคลากรด้านการบริหารและการจัดการต่างๆ เป็นคณะกรรมการในการบริหารและ จัดการด้านต่างๆ ภายในโครงการฯ โดยคัดเลือกมาจากประชาชนในชุมชน และเจ้าหน้าที่จาก สถานพินิจฯ ให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหาร จัดการและการจัดกิจกรรมทั้งภายในวัดและใน ชุมชน ให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างวัด ชาวบ้านในชุมชนและเด็ก เยาวชนจากสถานพินิจฯ ได้มี โอกาส ในการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยจำนวนของบุคลากรนั้น เมื่อครั้งพระยารัษฎานุประดิษฐ์ สมุหเทศาภิบาล มณฑลภูเก็ต ยังมีชีวิตอยู่ได้แนะนำเจ้าคณะมณฑลขอให้จัดภิกษุเป็นเจ้าหน้าที่ สำหรับวัดคือ สมภาร ๑ ภิกษุผู้มีหน้าที่เลี้ยงอาหาร ๑ ภิกษุผู้มีหน้าที่สุขาภิบาล ๑ ภิกษุผู้มีหน้าที่ ในการแพทย์ ๑ ภิกษุผู้มีหน้าที่รับแขก ๑ ภิกษุผู้มีหน้าที่ทำบุญชื้อทรัพย์สินสมบัติของสงฆ์ ๑ แต่ได้ แก่ไขบ้างเป็น

๑. สมภาร เรียกเจ้าอาวาส หรือเนวาสิก
๒. ภิกษุผู้จัดเรื่องอาหาร เรียก ภัตตฤเทศน์
๓. ภิกษุรักษาวัดเรียก อารามิกเปสกะ หรืออารามรักษ์
๔. ภิกษุผู้มีหน้าที่ในการแพทย์ เรียก คิลานุปัฏฐาก
๕. ภิกษุผู้มีหน้าที่รับแขก เรียกผู้ทำปฏิสันถาร
๖. ภิกษุผู้ทำบุญชื้อรักษาของสงฆ์ เรียกภณฑาคาริก

ศาสนสมบัติคือเงินผลประโยชน์ของวัด ตามระเบียบที่เป็นที่มาของกระทรวงได้ วางรูปการ ให้คณะกรรมการธรรมการเป็นเจ้าหน้าที่จัดการตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการกองรักษาเงิน ผลประโยชน์ รวมทั้งเจ้ากรมธรรมการด้วยรวมเป็น ๔ นาย ฉะนั้นจึงต้องเตรียมเจ้าหน้าที่กรม ธรรมการจำนวน ๔ คน มีมรรคทายกหรือไวยาวัจกรวัดจำนวน ๑ คน และเจ้าหน้าที่ธุรการจำนวน ๓ คน เจ้าหน้าที่อาคารและสถานที่อีกจำนวน ๒ คน รวมทั้งหมดจึงมีบุคลากรในการบริหารและ การจัดการจำนวน ๑๐ คน(พระภิกษุและฆราวาส) เป็นคณะกรรมการ และบริหารจัดการภายใน วัดพินิจธรรมสถาน

โดยมีผังการบริหารบุคลากรภายในโครงการวัดพินิจธรรมสถานดังนี้

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนวนลิขสิทธิ์

แผนผังที่ ๒ แสดงผังบริหารบุคลากรภายในโครงการ
ที่มา : การศึกษาของผู้วิจัย

๕. บุคลากรด้านการอบรมมี ๓ ส่วนคือ

๕.๑ การอบรมการปฏิบัติธรรม โดยพระภิกษุสงฆ์และสามเณร ภายในวัดจึงไม่นำมาคิดการเตรียมจำนวนผู้ใช้สอยโครงการ

๕.๒ การอบรมวิชาชีพศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน มีจำนวนไม่แน่นอนแล้วแต่กลุ่มแล้วแต่วิชาชีพ จึงวิเคราะห์จากอัตราส่วนที่เหมาะสมคือ บุคลากร ๑ คนต่อเด็กและเยาวชน ๕ คน ฉะนั้นเด็กและเยาวชน ๖๕ คน จึงควรมีบุคลากรอย่างน้อย ๑๓ คน

๕.๓ การอบรมวิชาชีพการเกษตร โดยเจ้าหน้าที่จากสถานพินิจฯ ที่มีอยู่แล้วและพระภิกษุสงฆ์สามเณรภายในวัด จึงไม่นำมาคิดการเตรียมจำนวนผู้ใช้สอยโครงการ

๖. ลูกศิษย์วัดหรือข้าพระ เป็นเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจฯในกลุ่มที่มีความประพฤติดี ไกล่ถึงกำหนดการปล่อยตัวจากการควบคุม มีจำนวนในอัตราที่เหมาะสมกับพระ ๗ รูป และเณร ๗ รูป จึงให้มีลูกศิษย์วัด ประมาณ ๗ คน

สรุปการวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้สอยเพื่อวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย แบ่งได้ ๒ กลุ่ม

๑. ผู้ที่อยู่อาศัยภายในวัด คือพระภิกษุสงฆ์ สามเณร และลูกศิษย์วัด รวมทั้งหมด

๒๑ คน

๒. ผู้ที่เข้ามาภายในวัด คือฆราวาส เพื่อปฏิบัติศาสนกิจ ปฏิบัติธรรม ฟังเทศนาธรรม การอบรมและกิจกรรมอื่นๆ พิจารณาในจำนวนมากสุดคือ ๑๕๐ คน

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย

จากพื้นที่โครงการสามารถแบ่งได้ ๓ ส่วนคือส่วนพุทธสถาน ส่วนธรรมสถาน และส่วนอาชีวะสถาน โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ ดังนี้คือ

๑. พื้นที่ส่วนพุทธสถาน

๑.๑ เขตพุทธาวาส

๑.๑.๑ พระอุโบสถ มีความต้องการพื้นที่ใช้สอย คือ ในการทำสังฆกรรมของสงฆ์ คือประชุมภิกษุพร้อมเพรียงกันตามลักษณะพระวินัยแล้วมีอำนาจทำสังฆกรรมนั้นๆ ได้ตามกำหนด สังฆกรรมเป็นอย่างไรๆ ต้องกรจนวนพระภิกษุผู้เข้าประชุมเป็นสงฆ์ ๔ รูปก็มีเรียกว่าจตุรกรค ๕ รูปก็มีเรียกว่าปัญจกรค ๑๐ รูปก็มีเรียกว่าตศกรค ๒๐ รูปก็มีเรียกว่า วิสติกรค ตามความแห่งบาลี จมฺเปยฺยชฺนุก คัมภีร์มหาวรรคพระวินัยเล่ม ๑ หน้า ๒๓๔ พระสงฆ์มีจำนวน ๔ รูป ทำกรรมได้ทุกอย่าง เว้นอุปสมบท ปวารณาและอัพภาน พระสงฆ์มีจำนวน ๕ รูป ทำกรรมได้ทุกอย่าง เว้นอุปสมบทในมัชฌิมประเทศ กับอัพภาน แปลว่าทำอุปสมบทในปัจจุบันประเทศได้ พระสงฆ์มีจำนวน ๑๐ รูป ทำกรรมได้ทุกอย่างเว้นอัพภานอย่างเดียว แปลว่าทำอุปสมบทในมัชฌิมประเทศได้ พระสงฆ์มีจำนวน ๒๐ รูป ทำกรรมได้ทุกอย่างไม่มีเว้น ในเวลาต่อมาได้อนุญาตให้คณะสงฆ์มีจำนวน ๕ รูป ทั้งพระวินัยธร คือพระกรรมวาจาจารย์ ทำการอุปสมบทในปัจจุบันชนบทได้ หมายความว่าในตำบลที่เป็นมัชฌิมชนบทอันกำหนดไว้นั้น คือหาพระง่ายให้ถือเอาความตามนัยนั้น ตำบลที่ไม่แร้นแค้น ดังกล่าวไว้ในบาลีจัมมชฺนุกะ ควรจะประชุมสงฆ์มีจำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๐ รูปทำการอุปสมบท^{๑๑} คติความเชื่อการบวชของไทยโดยทั่วไปจะนิยมอุปสมบทใช้สถานที่เพียง

^{๑๑}สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, การคณะสงฆ์ (พระนคร : โรงพิมพ์ศรีศตวรรษ, ม.ป.ป.), ๒๒๓ - ๒๒๔.

โรงอุปสมบทเท่านั้น โดยประชุมสงฆ์ ๒๔ รูป มีพระอุปัชฌาย์ ๑ พระกรรมวาจาจารย์ ๑ พระอนุสาวนาจารย์ ๑ (พระคู่สวด ๒ รูป) อีก ๒๕ รูปเป็นพระอันดับ (๑๐ รูปขึ้นไป ไม่ถึง ๒๕ รูปก็ได้)^{๑๒}

จึงเตรียมพื้นที่ใช้สอยในการทำสังฆกรรมและอุปสมบทสำหรับภิกษุสงฆ์ ๒๔ รูป ซึ่งการกำหนดขนาดของพระอุโบสถนั้นต้องสัมพันธ์กับหลักเกณฑ์การสมมติสีมา การกำหนดเขตนั่นให้กำหนดทิศ มีวัตถุเป็นเครื่องหมายเขตเรียกว่านิมิต ใช้ภูเขา ศิลา ป่าไม้ ต้นไม้ หนทาง จอมปลวก แม่น้ำ น้ำนิ่ง อย่างใดอย่างหนึ่งจะกำหนดครบ ๔ ทิศหรือน้อยกว่าก็ได้แต่ไม่น้อยกว่า ๓ ทิศ แล้วให้สวดสมมติวิธี สีมาที่สมมติถูกต้องตามแบบแผนนี้เรียกว่า พัทธสีมา

โดยการกำหนดแดนที่ได้ให้เป็นเขตของสามัคคีเว้นจากวิบัติ ๑๑ ประการ พร้อมด้วยสมบัติ ๔ ประการคือ

วิบัติ ๑๑ ประการคือ

๑. สมมติที่เล็กเกินไป ภิกษุ ๒๑ รูปนั่งไม่พอ
๒. สมมติที่ใหญ่เกินไปกว่า สามโยชน์ (๓๐ ตารางกิโลเมตร)
๓. สมมติที่ไม่มีนิมิตเครื่องหมาย
๔. สมมติที่มีนิมิตเครื่องหมายขาด ไม่ติดต่อกัน
๕. สมมติที่เอาเงาเป็นนิมิต
๖. เมื่อสมมติไม่ได้ประชุมกันในสีมานั้น ประชุมกันนอกสีมา
๗. สมมติเอาแม่น้ำ
๘. สมมติเอาทะเล
๙. สมมติบึงที่เกิดขึ้นเอง
๑๐. สมมติสีมาใหม่เกี่ยวสีมาเก่า
๑๑. สมมติสีมาใหม่ทับสีมาเก่า

สมบัติ ๔ ประการคือ

๑. ดินแดนที่จะสมมตินั้น ได้ลักษณะไม่เล็กนัก ไม่ใหญ่นัก ไม่คาบเกี่ยวและทับสีมาเก่า ไม่ใช่แม่น้ำ ทะเล และบึงที่เกิดเอง เรียกวัตถุสมบัติ
๒. นิมิตที่ใช้เป็นเครื่องหมายเขตสีมา เป็นของ ๔ อย่าง คือ ภูเขา ศิลา ภูเขาไม้ (ป่าไม้) ต้นไม้มีแก่น หนทาง จอมปลวก แม่น้ำ น้ำในบ่อ (น้ำนิ่ง) เป็นต้นของ ๔ อย่างนี้ ต้องเป็นของที่ตั้งอยู่เป็นหลักฐาน จะใช้อย่างเดียวล้วนหรือต่างกันได้เรียก นิมิตสมบัติ

^{๑๒} พระครูอุรุคุณธรรมรังษี (เอี่ยม สิริวงฺโกณ), มนต์พิธี (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย (๑๙๙๙), ม.ป.ป.), ๑๘๗.

๓. ภิกษุตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป ประชุมกันในสีมาที่จะสมมตินั้น แต่ถ้านิยามนั้นมีมากกว่า ๔ รูปขึ้นไป ต้องประชุมกันทั้งหมด หรือนำฉันท์แต่ผู้ที่ไม่ได้มาประชุมและผู้ที่มาประชุมนั้น พร้อมเพรียงไม่แก่งแย่งกันด้วยเรื่องการสมมติสีมานั้นเรียกว่า บริสสมบัติ

๔. เมื่อสมมติสีมานั้นได้กำหนดนิมิตไว้ในทิศนั้นๆ อย่างน้อย ๓ ทิศก่อนแล้วสวดสมมติด้วยทุติยกรรมวาจาถูกต้องตามแบบพระวินัยเรียกว่า กรรมวาจาสมบัติ^{๑๓}

ความต้องการพื้นที่ใช้สอยภายในพระอุโบสถ

จากจำนวนพระสงฆ์ ๒๔ รูป ซึ่งครอบคลุมการสวดสมมติสีมา (พระสงฆ์ ๑ รูปมีความต้องการพื้นที่ใช้สอย ๑.๕ ตารางเมตร) จึงเตรียมพื้นที่สำหรับพระสงฆ์ทำสังฆกรรมอุปัชฌายคือ ๔๒ ตารางเมตร

พื้นที่สำหรับผู้ขออุปัชฌาย (นาค) โดยคิดจากจำนวนการขออุปัชฌายหมู่ประมาณ ๕ รูป (สถิติการอุปัชฌายหมู่สูงสุด จากการสอบถามวัดข้างเคียงในพื้นที่ตำบลทุ่งค่าย) จึงเตรียมพื้นที่สำหรับนาค (นาค ๑ รูปมีความต้องการพื้นที่ใช้สอย ๑.๕ ตารางเมตร) คือ ๗.๕๐ ตารางเมตร

พื้นที่สำหรับพระประธานประจำพระอุโบสถใช้พื้นที่ประมาณ (๓^๔ x ๔) คือ ๑๒ ตารางเมตร

พื้นที่สำหรับฆราวาส ๑๔๐ คน (คนละ ๑.๒๐ ตารางเมตร) ใช้พื้นที่ประมาณ ๑๖๘ ตารางเมตร

พื้นที่ภายในพระอุโบสถจึงมีพื้นที่ใช้สอยอย่างน้อยที่สุด (๔๒+ ๗.๕+๑๒+๑๖๘) คือ ๒๒๙.๕๐ ตารางเมตร

๑.๑.๒ พระเจดีย์ มีความต้องการพื้นที่ใช้สอย คือ ตามความนิยมการสร้างพระสถูปเจดีย์ในภาคใต้ นั้น นิยมสร้างพระสถูปเจดีย์ขนาดเล็ก ไว้เพื่อประดิษฐานพระพุทธรูปสักการบูชา เป็นที่เคารพ และเพื่อให้ครอบงำประกอบของผังบริเวณ ซึ่งมีพื้นที่ใช้สอยสำหรับสักการบูชาและทักษิณาวัตร หรือเวียนเทียนรอบพระสถูปเจดีย์ โดยขนาดของพระสถูปเจดีย์ขึ้นกับตำแหน่งสถานที่ตั้งและความเหมาะสมของพื้นที่ มีขนาดไม่แน่นอน จึงเตรียมพื้นที่ไว้ ประมาณ ๑๔๔ ตารางเมตร และมีขนาดพื้นที่ประมาณ ๑๒ x ๑๒ เมตร

พื้นที่ภายนอกพระเจดีย์มีขนาดทางเดินโดยรอบกว้างประมาณ ๒.๕๐ เมตร จึงมีขนาดพื้นที่โดยประมาณ ๑๗ x ๑๗ เมตร และมีพื้นที่ใช้สอยทั้งหมดประมาณ ๒๘๙ ตารางเมตร

^{๑๓} สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, การคณะสงฆ์, ๔๑๕.

๑.๒ เขตสังฆาวาส

๑.๒.๑ โรงธรรม มีความต้องการพื้นที่ใช้สอยแยกตามลักษณะองค์ประกอบอาคาร คือ

โถงทางเข้าอาคารคิดพื้นที่ใช้สอย ๑ ตารางเมตรต่อคน รองรับสมรवास ๑๔๐ คน จึงได้ความต้องการพื้นที่ใช้สอยโถงทางเข้าคือ ๑๔๐ ตารางเมตร

บริเวณโถงรองรับกิจกรรมพุทธสนิขณ (สมรवास) จำนวน ๑๔๐ คน โดยคิดพื้นที่ใช้สอยคนละ ๑ ตารางเมตรจึงได้ความต้องการพื้นที่ใช้สอยคือ ๑๔๐ ตารางเมตร

บริเวณสำหรับพระภิกษุสงฆ์และสามเณร ๑๔ รูป โดยคิดพื้นที่ใช้สอยรูปละ ๒ ตารางเมตร จึงได้ความต้องการพื้นที่ใช้สอยคือ ๒๘ ตารางเมตร

รวมพื้นที่ใช้สอยโรงธรรมรวมทั้งหมดคือ ๓๐๘ ตารางเมตร

๑.๒.๒ โรงครัว ใช้สำหรับเตรียมภัตตาหาร เพื่อถวายพระภิกษุสงฆ์และเก็บข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ โดยสามารถแยกพื้นที่ใช้สอยคือ

พื้นที่วางเตาไฟ ๒ หัว ใช้พื้นที่ประมาณ ๓ ตารางเมตร

พื้นที่ชำระล้างประมาณ ๔ ตารางเมตร

พื้นที่จัดเตรียมภัตตาหารถวายพระภิกษุสงฆ์ประมาณ ๔๐ ตารางเมตร

ห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์ประมาณ ๒๐ ตารางเมตร

บริเวณที่ตั้งบาตรพระ (ศาลาบาตร) จำนวน ๑๔ ใบ ใช้พื้นที่ใบละ ๐.๒๕ ตารางเมตร จึงเตรียมพื้นที่ไว้ประมาณ ๓.๕๐ ตารางเมตร

พื้นที่เส้นทางสัญจร ๓๐% คือ ๒๑.๑๕ ตารางเมตร

รวมพื้นที่ใช้สอยโรงครัวและเก็บวัสดุอุปกรณ์ ๙๑.๖๕ ตารางเมตร

๑.๒.๓ หอระฆังและหอกลอง มีความต้องการพื้นที่ใช้สอยในการแขวนระฆังและวางกลองเพื่อให้สัญญาณต่างๆ ประมาณ ๘ ตารางเมตร

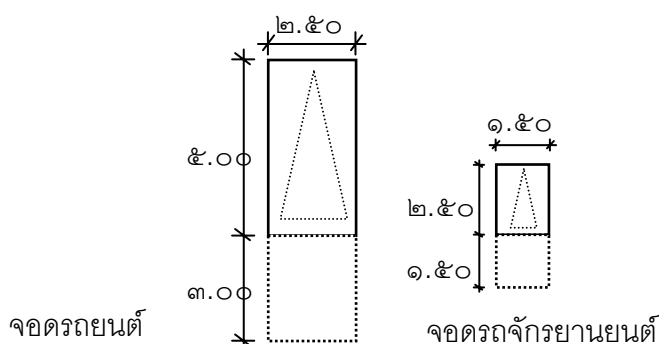
๑.๒.๔ วัจจุฎฐี (ห้องสุขา) มีความต้องการพื้นที่ใช้สอยในการขบถ่ายสำหรับพระภิกษุสงฆ์ เตรียมห้องไว้ ๗ ห้องเท่ากับจำนวนพระภิกษุสงฆ์และเณร ๒ รูปต่อ ๑ ห้อง และมีพื้นที่ใช้เป็นสถานที่สรงน้ำได้ (๑ ห้องใช้พื้นที่ ๑.๐x๑.๕ คือ ๑.๕๐ ตารางเมตร) รวมมีพื้นที่ห้องสุขา คือ ๑๐.๕๐ ตารางเมตร เส้นทางสัญจร ๓๐% จึงมีความต้องการพื้นที่ใช้สอยวัจจุฎฐี คือ ๑๓.๖๕ ตารางเมตร

๑.๒.๕ ภูมิหรือภูมิ จากข้อกำหนดในพระวินัยสงฆ์ สังฆาทิเสส ๑๓ ข้อ ๖ ให้ ภูมิยาว ๑๒ คืบกว้าง ๗ คืบ ด้วยคืบพระสุคตในร่มใน (ยาวประมาณ ๓.๐๐ เมตร กว้างประมาณ ๑.๗๕ เมตร)^{๙๔} เป็นพื้นที่ภายใน และพื้นที่ภายนอกเป็นระเบียบประมาณ ๓ ตารางเมตร ภูมิจึงมี ขนาดประมาณ ๘.๒๕ ตารางเมตรต่อภูมิด้วยมีพระภิกษุและสามเณร ๑๔ รูปจึงเตรียมภูมิ ๑๔ ห้อง จะได้พื้นที่ใช้สอยสำหรับภูมิทั้งหมดประมาณ ๑๑๕.๕๐ ตารางเมตร

๑.๒.๖ ห้องพักลูกศิษย์วัด (ข้าพระ) มีความต้องการพื้นที่ประมาณ ๕.๒๕ ตารางเมตรต่อห้อง ลูกศิษย์วัดมี ๗ คน จึงมีความต้องการพื้นที่ใช้สอยประมาณ ๓๖.๗๕ ตาราง เมตร

๑.๒.๗ ห้องน้ำห้องสุขาลูกศิษย์วัด มีความต้องการพื้นที่ใช้สอยในการ ขับถ่ายและอาบน้ำ เตรียมห้องไว้ ๕ ห้อง โดยห้องน้ำห้องสุขา ๑ ห้องใช้พื้นที่ ๑.๐x๑.๕ คือ ๑.๕๐ ตารางเมตร รวมมีพื้นที่ห้องสุขาคือ ๗.๕๐ ตารางเมตร เส้นทางสัญจร ๓๐% จึงมีความต้องการ พื้นที่ใช้สอยห้องน้ำห้องสุขาฆราวาสคือ ๙.๗๕ ตารางเมตร

๑.๒.๘ ลานจอดรถ สำหรับฆราวาส จากจำนวนฆราวาส ๑๔๐ คน เตรียมที่ จอดรถยนต์ ๑๐% คือประมาณ ๑๔ คัน และจอดรถจักรยานยนต์ ๓๐% คือประมาณ ๔๒ คัน จะ ได้ลักษณะการเดินทางด้วยรถยนต์ประมาณ ๕๖ คน (๔ คนต่อคัน) และรถจักรยานยนต์ประมาณ ๘๔ คน (๒คนต่อคัน) พื้นที่ใช้สอยสำหรับจอดรถยนต์ ๑๔ คันคือ ๒๘๐ ตารางเมตร (๒๐ ตาราง เมตรต่อคัน) และพื้นที่ใช้สอยสำหรับจอดรถจักรยานยนต์ ๔๒ คันคือ ๒๒๐.๕๐ ตารางเมตร (๕.๒๕ ตารางเมตรต่อคัน) รวมพื้นที่ใช้สอยสำหรับจอดรถคือ ๕๐๐.๕๐ ตารางเมตร

แผนผังที่ ๓ แสดงผังที่จอดรถยนต์และที่จอดรถจักรยานยนต์

ที่มา : การศึกษาของผู้วิจัย

^{๙๔} สมคิด จิระทัศนกุล, วัด : พุทธศาสนสถาปัตยกรรมไทย, ๑๔๕.

๒. พื้นที่ส่วนธรรมสถาน มีความต้องการพื้นที่ใช้สอยตามลักษณะการใช้สอยคือ

๒.๑ พื้นที่ส่วนอบรมและปฏิบัติธรรม มุ่งเน้นที่เด็กและเยาวชนจากสถานพินิจฯ เป็นหลัก จากจำนวนเด็กและเยาวชนรวมถึงเจ้าหน้าที่จากสถานพินิจฯ ๘๒ คน รับการอบรมการปฏิบัติธรรมสมาธิและการพึ่งธรรมเทศนาร่วมกับพระภิกษุสามเณรภายในวัด ๑๔ รูป ในการปฏิบัติอบรมสมาธิมีลักษณะการนั่งยืน ย่าง เดิน โดยใช้พื้นที่ประมาณ ๑.๕ ตารางเมตรต่อคนหรือรูป จึงมีพื้นที่สำหรับการอบรมและปฏิบัติธรรมสมาธิ ๑๔๔ ตารางเมตร เวทีสำหรับผู้ดำเนินการปฏิบัติสมาธิหรือการบรรยายธรรมเทศนาประมาณ ๒๐ ตารางเมตร และพื้นที่โถงทางเข้า 1 ตารางเมตรต่อคน คือประมาณ ๘๖ ตารางเมตร รวมพื้นที่สำหรับการอบรมและปฏิบัติธรรมประมาณ ๒๖๐ ตารางเมตร

๒.๒ พื้นที่ห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์ใช้สำหรับเก็บอุปกรณ์เครื่องมือและสื่อการอบรมธรรมต่างๆ ประมาณ ๔๐ ตารางเมตร

๒.๓ พื้นที่ห้องทำงานบุคลากรและเจ้าหน้าที่ต่างๆ จากจำนวนพระภิกษุผู้มีหน้าที่ประจำ ๖ รูปและเจ้าหน้าที่ทั่วไป ๑๐ คน โดยใช้พื้นที่ประมาณ ๔.๕ ตารางเมตรต่อคนหรือรูป จึงมีพื้นที่ใช้สอยเป็นห้องทำงานเจ้าหน้าที่ประมาณ ๙๒ ตารางเมตร

๒.๔ ห้องน้ำห้องสุขา จากข้อกำหนดกฎหมายอาคารสาธารณะที่มีผู้ใช้สอย ๑ - ๒๐๐ คน ให้มีห้องสุขาชาย ๒ ห้อง หญิง ๓ ห้อง โถปัสสาวะชาย ๒ โถ อ่างล้างมือชาย ๑ อ่าง หญิง ๑ อ่าง และอาคารสำนักงานที่มีผู้ใช้สอยไม่เกิน ๒๕ คนให้มีห้องสุขา ๑ ห้อง โถปัสสาวะชาย ๒ โถ อ่างล้างมือ ๑ อ่าง โดยสุขภัณฑ์แต่ละอันมีความต้องการพื้นที่ใช้สอยดังนี้ห้องสุขา ๑.๕๐ ตารางเมตร โถปัสสาวะ ๐.๕๖ ตารางเมตร อ่างล้างมือ ๐.๖๔ ตารางเมตร สามารถแยกพื้นที่ในแต่ละส่วนได้ดังนี้คือห้องสุขา ๑๐.๕๐ ตารางเมตร โถปัสสาวะ ๑.๖๘ ตารางเมตร อ่างล้างมือ ๑.๙๒ ตารางเมตร รวมพื้นที่คือ ๑๔.๑๐ ตารางเมตร เส้นทางสัญจร ๓๐% จึงมีพื้นที่ใช้สอยสำหรับห้องสุขาประมาณ ๑๘.๕๐ ตารางเมตร

ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนธรรมสถาน ๓๘๖.๑๐ ตารางเมตร

เส้นทางสัญจร ๓๐% รวมพื้นที่ใช้สอยทั้งหมดคือ ๕๐๑.๙๓ ตารางเมตร

๓. พื้นที่ส่วนอาชีวะสถาน มีความต้องการพื้นที่ใช้สอยตามลักษณะการใช้สอยดังนี้คือ

๓.๑ พื้นที่ส่วนอบรมวิชาชีพเกษตรอินทรีย์และหัตถกรรมพื้นบ้าน มุ่งเน้นเพื่อเด็กและเยาวชนจากสถานพินิจฯ เป็นหลักจำนวน ๘๒ คนใช้พื้นที่โดยประมาณ ๒ ตารางเมตรต่อคน จะได้พื้นที่ ๑๖๔ ตารางเมตรและพื้นที่สำหรับวิทยากรผู้ฝึกอบรมประมาณ ๑๐ คนต่อคนะ ใช้

พื้นที่โดยประมาณ ๒.๕๐ ตารางเมตรต่อคนจะได้พื้นที่ ๒๕ ตารางเมตร รวมพื้นที่สำหรับการอบรม
ประมาณ ๑๘๙ ตารางเมตร

๓.๒ พื้นที่โรงปฏีชีวิภาพและห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์ ใช้สำหรับเก็บอุปกรณ์เครื่องมือ
ต่างๆ ประมาณ ๑๒๕ ตารางเมตร

๓.๓ พื้นที่แปลงเกษตร โดยคิดจากจำนวนเด็กและเยาวชน ๖๕ คน ในการปลูก
พืชและดูแลพืชจนถึงการเก็บเกี่ยวโดยประมาณ ๔ ตารางเมตรต่อคนจะได้พื้นที่ ๒๖๐ ตารางเมตร
และมีพื้นที่เส้นทางสัญจรภายใน ๓๐% ของพื้นที่แปลงเกษตร รวมพื้นที่ในการเพาะปลูกพืช ๓๓๘
ตารางเมตร

ความต้องการพื้นที่ใช้สอยส่วนอาชีวะสถานประมาณ ๖๕๒ ตารางเมตร

เส้นทางสัญจร ๓๐% รวมพื้นที่ใช้สอยประมาณทั้งหมดคือ ๘๔๗.๖๐ ตารางเมตร

ตารางที่ ๔ สรุปความต้องการพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ

รายการ		จำนวน	หน่วย	พ.ท.ใช้สอย	รวม
				ตร.ม./หน่วย	พื้นที่ใช้สอย
๑. ส่วนพุทธสถาน					
๑.๑ ส่วนพุทธาวาส					
๑.๑.๑	พระอุโบสถ				
	พื้นที่พระสงฆ์	๒๘	รูป	๑.๕๐	๔๒
	พื้นที่นาคผู้ขอบวช	๕	รูป	๑.๕๐	๗.๕๐
	พื้นที่พระประธาน	๓	องค์	๔	๑๒
	พื้นที่ฌรวาส	๑๔๐	คน	๑.๒	๑๖๘
	รวมพื้นที่ทั้งหมด				๒๒๙.๕๐
๑.๑.๒	พระเจดีย์				
	พระเจดีย์	๑	องค์	๑๔๔	๑๔๔
	พื้นที่ภายนอกพระเจดีย์	-		๑๔๕	๑๔๕
	รวมพื้นที่ทั้งหมด				๒๘๙
๑.๒ ส่วนสังฆาวาส					
๑.๒.๑	โรงธรรม				
	โถงทางเข้า	๑๔๐	คน	๑	๑๔๐

ตารางที่ ๔ สรุปความต้องการพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ (ต่อ)

รายการ		จำนวน	หน่วย	พื้นที่ใช้สอย	รวม
				ตร.ม/หน่วย	พื้นที่ใช้สอย
	โรงภายใน	๑๔๐	คน	๑	๑๔๐
	พื้นที่พระสงฆ์และเณร	๑๔	รูป	๒	๒๘
	รวมพื้นที่ทั้งหมด				๓๐๘
๑.๒.๒	โรงครัว				
	พื้นที่วางเตา	๒	หัว	๑.๕๐	๓
	พื้นที่ชำระล้าง	๑	อ่าง	๔	๔
	พื้นที่จัดเตรียมอาหาร	๑	หน่วย	๔๐	๔๐
	ห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์	๑	ห้อง	๒๐	๒๐
	ชั้นวางบาตร	๑๔	ใบ	๐.๒๕	๓.๕๐
	รวมพื้นที่				๗๐.๕๐
	พื้นที่สัญจร ๓๐%				๒๑.๑๕
	รวมพื้นที่ทั้งหมด				๙๑.๖๕
๑.๒.๓	หอระฆังและหอกกลอง				
	พื้นที่วางกลอง	๑	ใบ	๔	๔
	พื้นที่แขวนระฆัง	๑	ใบ	๔	๔
	รวมพื้นที่ทั้งหมด				๘
๑.๒.๔	วัจจกฏี				
	พื้นที่สุขา	๗	ห้อง	๑.๕๐	๑๐.๕๐
	เส้นทางสัญจร ๓๐%				๓.๑๕
	รวมพื้นที่ทั้งหมด				๑๓.๖๕
๑.๒.๕	กุฏิหรือกุฏิ				
	พื้นที่กุฏิ	๑๔	หลัง	๕.๒๕	๗๓.๕๐
	พื้นที่ระเบียง	๑๔	หลัง	๓	๔๒
	รวมพื้นที่ทั้งหมด				๑๑๕.๕๐
๑.๒.๖	ห้องพักลูกศิษย์วัด				
	พื้นที่ห้องพัก	๗	คน	๕.๒๕	๓๖.๗๕
	รวมพื้นที่ทั้งหมด				๓๖.๗๕

ตารางที่ ๔ สรุปความต้องการพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ (ต่อ)

รายการ	จำนวน	หน่วย	พื้นที่ใช้สอย	รวม
			ตร.ม/หน่วย	พื้นที่ใช้สอย
๑.๒.๗ ห้องน้ำห้องสุขาลูกศิษย์วัด				
พื้นที่สุขา	๕	ห้อง	๑.๕๐	๗.๕๐
เส้นทางสัญจร ๓๐%				๒.๒๕
รวมพื้นที่ทั้งหมด				๙.๗๕
๑.๒.๘ ลานจอดรถ				
รถยนต์	๑๔	คัน	๒๐	๒๘๐
รถจักรยานยนต์	๔๒	คัน	๕.๒๕	๒๒๐.๕
รวมพื้นที่ทั้งหมด				๕๐๐.๕๐
๒. อาคารธรรมสถาน				
๒.๑ พื้นที่อบรมธรรม				
พื้นที่อบรมธรรม	๙๖	คน	๑.๕๐	๑๔๔
เวที	-		๒๐	๒๐
โถงทางเข้า	๙๖	คน	๑	๙๖
รวมพื้นที่				๒๖๐
๒.๒ พื้นที่ห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์				
ห้องเก็บของ				๔๐
๒.๓ ห้องทำงานเจ้าหน้าที่				
พื้นที่ห้องทำงาน	๑๖	คน	๔.๕๐	๗๒
๒.๔ ห้องน้ำห้องสุขา				
ห้องน้ำห้องสุขา	๖	ห้อง	๒.๖๔	๑๕.๘๔
๒.๕ เส้นทางสัญจรพื้นที่ส่วนธรรมสถาน ๓๐%				๑๑๖.๓๖
รวมพื้นที่ใช้สอยพื้นที่ส่วนธรรมสถาน				๕๐๔.๒๐
๓. พื้นที่ส่วนอาชีวะสถาน				
๓.๑ พื้นที่ส่วนอบรม				
พื้นที่ส่วนอบรม	๘๒	คน	๒	๑๖๔
พื้นที่วิทยากร	๑๐	คน	๒.๕๐	๒๕
รวมพื้นที่				๑๘๙

ตารางที่ ๔ สรุปความต้องการพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการ (ต่อ)

รายการ	จำนวน	หน่วย	พื้นที่ใช้สอย	รวม
			ตร.ม/หน่วย	พื้นที่ใช้สอย
๓.๒ โรงปฏฺฐิชาภาพและเก็บวัสดุอุปกรณ์				
	โรงปฏฺฐิและเก็บอุปกรณ์			๑๒๕
๓.๓ แปลงเกษตรสาธิต				
	พื้นที่แปลงเกษตรสาธิต	๖๕ คน	๔	๒๖๐
	เส้นทางสัญจร ๓๐ %			๗๘
	รวมพื้นที่			๓๓๘
๓.๔ เส้นทางสัญจรพื้นที่ส่วนอาชีวะสถาน ๓๐ %				๑๙๖
	รวมพื้นที่ใช้สอยพื้นที่ส่วนอาชีวะสถาน			๘๔๘
รวมพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการทั้งหมด				๒,๙๗๓.๐ ๕

ที่มา : การศึกษาของผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนนิติศาสตร์

รวมความต้องการพื้นที่ใช้สอยภายในโครงการโดยประมาณทั้งหมด ๒,๙๕๙.๔๐ ตารางเมตร

รวมพื้นที่เปิดโล่ง ๕๐๐% คือ ๑๗,๗๕๖.๔๐ ตารางเมตร

สรุปพื้นที่ตั้งโครงการไม่น้อยกว่า ๑๗,๗๕๖.๔๐ ตารางเมตรคือประมาณ ๑๑ ไร่

(ตามข้อกำหนด พ.ร.บ.สงฆ์ ในการขอตั้งวัดมีข้อพิจารณาเรื่องเนื้อที่ไม่น้อยกว่า ๖ ไร่)